

ชื่อวิจัย	แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนบ้านตำนานดิน อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี
ผู้วิจัย	นางสาวนฤมล ชัยอามาตย์ นางสาววันวิสา ชุมทอง
หลักสูตร	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการพัฒนาสังคม
ปี พ.ศ.	2566
ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกุล วงษ์กาฬสินธุ์

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนบ้านตำนานดิน อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบริบทการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตำนานดิน 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตำนานดิน 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนบ้านตำนานดินให้มีความยั่งยืนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตำนานดิน 10 คน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 บ้านเขาพระ 1 คน และปราชญ์ชาวบ้าน 1 คน รวมจำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และ 2) แบบสังเกตแบบกึ่งโครงสร้าง ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและนำเสนอด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า :

1) ผลการศึกษาบริบทการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตำนานดิน พบว่า วิสาหกิจชุมชนบ้านตำนานดิน เริ่มก่อตั้งกลุ่มขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2559 และได้จดทะเบียนวิสาหกิจอย่างเป็นทางการเมื่อ ปี พ.ศ.2564 ปัจจุบันมีสมาชิกวิสาหกิจชุมชนทั้งหมด 10 คน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องพืชสมุนไพร ส่งเสริมองค์ความรู้ให้เกิดการสร้างอาชีพเสริม สร้างรายได้เพิ่มเติม และช่วยส่งเสริมความแข็งแรงภายในชุมชน โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุ้มทอง (อพท.อุ้มทอง) จังหวัดสุพรรณบุรี วิสาหกิจชุมชนบ้านตำนานดินเกิดจากความร่วมมือกันของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยมีเป้าหมายการดำเนินงานร่วมกัน และภาวะผู้นำของประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตั้งเป้าหมายไว้อย่างชัดเจนและมีความเป็นผู้นำในการจัดการบริหารวิสาหกิจชุมชนให้ดำเนินงานไปในแนวทางที่วางไว้ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การที่คนในชุมชนเป็นเจ้าของกระบวนเรียนรู้ การพึ่งตนเอง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และภูมิปัญญา

ทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตำนานดินมีความเข้มแข็งและสามารถพัฒนาตามเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างต่อเนื่อง มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชุมชนและการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงเกิดการเรียนรู้การพัฒนาการพึ่งตนเอง

2) ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตำนานดินพบว่า (1) ปัญหาด้านบุคลากรการขาดบุคลากรแถวสองที่จะสามารถนำความรู้ความสามารถที่มีมาพัฒนาต่อยอดกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (2) ปัญหาด้านการเงินและบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตำนานดินขาดความรู้ด้านการจัดทำบัญชีและยังไม่มีระบบบัญชีรายรับรายจ่าย (3) ปัญหาด้านการผลิตกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตำนานดินยังไม่มีองค์ความรู้ด้านการถนอมอาหาร การแปรรูปอาหาร การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนได้ในปัจจุบัน (4) ปัญหาด้านการตลาดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตำนานดินขาดช่องทางการจัดจำหน่ายและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย

3) ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนบ้านตำนานดินให้มีความยั่งยืนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่ามีแนวทางดังนี้ (1) แนวทางการพัฒนาด้านบุคลากร การเชิญชวนคนรุ่นใหม่ให้กลับมาถิ่นฐานบ้านเกิด (2) แนวทางการพัฒนาด้านการเงินและบัญชี หน่วยงานภาครัฐควรมีนโยบายการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน และมีหน่วยงานคอยตรวจสอบบัญชีอยู่เสมอ (3) แนวทางการพัฒนาด้านการผลิต หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนที่ใช้วัตถุดิบที่ตนเองมีในท้องถิ่นที่นำมาผลิต และการจัดกิจกรรมอบรมหรือส่งเสริมความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน (4) แนวทางการพัฒนาด้านการตลาด วางแผนการผลิตตามความต้องการของตลาดเพื่อให้ตอบโจทย์ต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย หน่วยงานภาครัฐควรมีสถานที่หรือเว็บไซต์แหล่งแสดงสินค้าสำหรับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่หรือส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการตลาดและการประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านสื่อออนไลน์

คำสำคัญ วิสาหกิจชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น การบริหารจัดการ เศรษฐกิจชุมชน